

בית משפט השלום בירושלים

ה"פ 10-08-4130 מועצה מקומית אבו גוש נ' הדר

בפני כב' השופטת דורית פיינשטיין

המבקשת: מועצה מקומית אבו גוש

נגד

המשיב: ציון הדר

פסק דין

1

2

3 לפני תביעה למתן פסק דין הצהרתי ולפיו המבקשת (המועצה המקומית אבו גוש, להלן :
4 "המועצה") אינה חייבת בתשלום הפיצוי שנקבע בהסכם הפשרה שבין הצדדים, וזאת
5 היות ופיצוי זה לטענת המועצה, מהווה פיצוי עונשי. לחילופין מבקשת המועצה כי בית
6 המשפט יורה על הפחתת או ביטול הפיצוי המוסכם דנן.

7

8

רקע עובדתי:

9

10 1. המשיב נתן למועצה שירותי ייעוץ שונים, ולאחר ששכר טרחו לא שולם במשך
11 תקופה ארוכה, הגיש כנגד המועצה כתב תביעה על סך 768,921 ₪ (כולל מע"מ).

12

13 2. לימים הצדדים התפשרו וחתמו על הסכם פשרה שלפיו תשלם המועצה למשיב סך
14 של 594,825 ₪ כולל מע"מ, עפ"י לוח תשלומים שנקבע בהסכם הפשרה (להלן :
15 "ההסכם").

16

17 3. ההסכם נערך בחודש 10/2007 ובנוסחו נקבע כי התשלום הראשון יבוצע החל מיום
18 10/11/07. יחד עם זאת הסכם הפשרה נחתם רק ביום 24/1/08, הוגש לביהמ"ש ביום
19 27/1/08 וקיבל תוקף של פסק דין. חשוב לציין כי הצדדים לא תיקנו את מועדי
20 התשלום על פי הסכם הפשרה, על מנת להתאימם לתאריכים דלעיל. על פי ההסכם,
21 שכר טרחת בא כוח המשיב בסך 35,000 ₪ היה אמור להיות משולם בתוך 7 ימים
22 מהמועד שבו ההסכם נחתם, ויתרת הסכום בסך 480,000 ₪ היתה אמורה להיות
23 משולמת בעשרה תשלומים שווים החל מיום 10/11/07.

24

25 4. משלא הועבר כל תשלום, פתח המשיב ביום 16.3.08 בהליכי הוצאה לפועל, ובין
26 היתר דרש את מימוש סעיף 4 להסכם הפשרה. בסעיף זה נקבע:

1 מתוך 7

בית משפט השלום בירושלים

ה"פ 10-08-4130 מועצה מקומית אבו גוש נ' הדר

- 1 "מוסכם בין הצדדים כי בכל מקרה בו לא ישולם תשלום כלשהוא
2 במועדו, או באם לא תעמוד המועצה בהסדר התשלומים האמור
3 לעיל, או לא תעביר תשלום כלשהוא החל עליה, יעמוד כל החוב
4 המקורי על פי כתב התביעה לפירעון מידי, בניכוי התשלומים
5 אשר שולמו עד לאותו מועד, והתובע יהא רשאי לגבות את כל
6 יתרת התשלום על פי החוב המקורי כפי שהוגש בכתב התביעה
7 להוצל"פ".
- 8
- 9 5. המועצה החלה בביצוע התשלומים ביום 19/3/08 מבלי שידעה לטענתה כי המשיב
10 החל לנקוט בהליכים כנגדה, ובמועד זה העבירה לידי בא כוח המשיב לא רק את
11 שכר טרחתו והתשלום הראשון, אלא 277,200 ₪. ביום 27/3/08 שלחה המועצה
12 לב"כ המשיב המחאות בגין יתרת התשלומים, ואין חולק כי תשלומים אלו נפרעו
13 במועדים הקבועים בהסכם הפשרה.
- 14
- 15 6. המחלוקת האם המועצה הפרה את הסכם הפשרה, אם לאו, נדונה בפני רשם
16 ההוצל"פ, בן שלו (כתוארו דאז) שכן המועצה הגישה התנגדות ובה טענה טענת
17 "פרעת"י". כב' הרשם דחה את טענות המועצה, וקבע כי המועצה הפרה את ההסכם
18 כאשר ביצעה את התשלום הראשון למעלה מחודש ומחצה לאחר חתימת הסכם
19 הפשרה. באשר לסוגיית הפיצוי העונשי לפי ס' 4 קבע הרשם כי אין זה מסמכותו
20 להתערב בכך ובלשונו:
- 21
- 22 " טענות החייבת לפיהן יש להפחית, כפי הנראה משיקולי צדק,
23 את סכום הפיצויים בהסכם, אינן בסמכותו של רשם הוצאה
24 לפועל, שאינו משמש כערכאת ערעור על פסקי דין כי אם ערכאה
25 מינהלית לאכיפתם שעה שסכום זה נקבע במפורש בהסכם
26 הפשרה, אשר קיבל תוקף של פסק דין, אין רשם הוצאה לפועל
27 מוסמך לשנות מתוכנו של פסק הדין דבר".
- 28
- 29 7. המועצה הגישה ערעור על החלטה זו וזה נדון ברע"צ (י-ם) 10-09-4456 בפני כב'
30 השופט גד ארנברג, אשר קבע כי אין מקום להתערב בהחלטת הרשם, ודחה את
31 הערעור.
- 32
- 33 **ההליכים בתיק:**

בית משפט השלום בירושלים

ה"פ 10-08-4130 מועצה מקומית אבו גוש נ' הדר

8. בעקבות ישיבת קדם המשפט שהתקיימה בפני הסכימו הצדדים כי ההליכים בתיק זה יערכו על דרך הסיכומים ללא שמיעת ראיות, שכן המחלוקות בין הצדדים, בשלב זה, הינן משפטיות בלבד.

4
5

מהלך הדיון:

9. ראשית אדון בטענותיו המקדמיות של המשיב ולפיהן פסק הדין שאישר את הסכם הפשרה הוא פסק דין חלוט והיות והבקשה נועדה לערער למעשה על פסק דין זה, הרי שיש לדחות אותה על הסף. טענה מקדמית נוספת היא שהמועצה מנסה להפוך בבקשה זו קביעות עובדתיות של רשם הוצאה לפועל, ולפיהן המשיב פעל בתום לב כאשר נקט בהליכי הוצאה לפועל שכן המועצה הפרה את ההסכם ואת פסק הדין.

11

10. ככל שטענות אלו ידחו על ידי אפנה לדון בטענות המועצה. ראשית האם סעיף 4 להסכם מהווה פיצוי עונשי או סנקציה ועל כן אין לו תוקף. בעניין זה המועצה טוענת בין היתר כי חל הכלל בדבר "השתק שיפוטי" שכן המשיב עצמו קרא לסעיף זה בתצהירו בהליכי הוצאה לפועל "סנקציה". שנית, וככל שיקבע כי לא מדובר בסעיף עונשי, האם יש להפחית את הפיצוי המוסכם וזאת בהתאם להוראות סעיף 15(א) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א – 1970.

18

התערבות בהסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין:

11. טענתו הראשונה של המשיב היא שפסק הדין הפך לחלוט ועל כן המשמעות של התערבות בהסכם הפשרה שקיבל תוקף של פסק דין, הינה ערעור או משפט חוזר. אין בידי לקבל טענה זו.

22

12. ההלכה היא כי הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין, ממזג בחובו את תכונותיו של ההסכם ושל פסק הדין, והוא ניתן לביטול גם מכוח עילות ביטול חוזיות. וכלשון כב' השופט (אז) חשין בבג"צ 6103/93, לוי נ' בית הדין הגדול, פ"ד מח(4) 591, בעמ' 605: "פסק דין המעניק תוקף להסכם שעשו בעלי הדין הינו בבחינת יצור כלאיים: ראשו של היצור הוא פסק הדין וגופו הוא ההסכם." מכאן שאם בית המשפט מוסמך לבטל את פסק הדין שעה שמוגשת תביעה הטוענת כי נפל פגם בהסכם הפשרה, הרי שבית המשפט מוסמך גם להתערב מכוח עילות חוזיות אחרות בהסכם הפשרה (ראה לדוגמה: ת.א. (חי') המועצה המקומית פרדס חנה- כרכור נ' שמואל אחימן (ניתן ביום 7/5/02); ת.א. (י-ם) אברהם כנפו ואח' נ' דליה עובדיה ואח', (פורסם ביום 18/4/05)).

33
34

בית משפט השלום בירושלים

ה"פ 10-08-4130 מועצה מקומית אבו גוש נ' הדר

13. אין הכוונה למשפט חוזר או ערעור על פסק הדין, אלא לבחינת הפן החוזי של פסק הדין על ידי הגשת תביעה נפרדת וחדשה, כפי שעשתה המועצה. מכאן שבית המשפט מוסמך לבחון את הסכם הפשרה על פי דיני החוזים, אף אם הסכם זה קיבל תוקף של פסק דין.
14. המשיב טוען כי בית משפט זה מנוע מלהתערב בממצאיו העובדתיים של רשם ההוצאה לפועל. כפי שאבהיר להלן, אין בהחלטה זו כדי להתערב בהחלטת הרשם או לשנות ממנה.
15. רשם ההוצאה לפועל בחן את הליכי ההתנגדות שהגישה המועצה, בחן את טענותיה כי פרעה את החוב וגם בחן את טענותיה כי המשיב פעל בחוסר תום לב, שעה שפנה להוצאה לפועל לצורך אכיפת פסק הדין. אכן ממצאיו של הרשם בעניין זה הם ממצאים עובדתיים ומותב זה לא יתערב בהם. כנקודת מוצא לדיוני אני יוצאת מתוך הנחה שהמועצה הפרה את הסכם הפשרה ופסק הדין, ושילמה את התשלום הראשון באיחור בן חודש וחצי, כפי שקבע כב' הרשם. אך הרשם גם קבע, ובדין קבע כך, שאינו מוסמך לדון בשאלה בדבר תוקפו של סעיף 4 להסכם הפשרה והפחתת או ביטול הפיצוי המוסכם. על קביעה זו חזר גם כב' השופט ארנברג בדונו בערעור, וציין במפורש כי בית המשפט יכול לשקול אם הפיצוי המוסכם ראוי או אם להפחיתו.
16. השאלות העומדות להכרעתי כיום אינן האם המועצה הפרה את פסק הדין, אלא זו נקודת המוצא לדיון בשאלה, אם יש להפחית את הפיצוי המוסכם בגין ההפרה. על כן הדיון במסגרת הליך זה אינו בגדר התערבות בהכרעת הרשם או בערעור על הכרעתו.
- האם הפיצוי בסעיף 4 להסכם הוא בגדר סנקציה וקיטום של השתק שיפוטי:**
17. המועצה מפנה לכך שהמשיב ציין מספר פעמים בתצהירו כי סעיף 4 להסכם הוסף על פי בקשתו שכן הוא האמין שאלמלא תהיה "סנקציה" בהסכם, המבקשת תפר אותו ולא תשלם את שכר טרחתו. לטענת המבקשת היום מנוע המשיב מלטעון כי לא מדובר בסנקציה אלא בפיצוי מוסכם, שכן קם השתק שיפוטי או מעין השתק שיפוטי מכוח תקנת הציבור.
18. המועצה טוענת לכאורה כי כל פיצויי עונשי או סנקציה הם בטלים ומבוטלים ולא היא:

בית משפט השלום בירושלים

ה"פ 4130-08-10 מועצה מקומית אבו גוש נ' הדר

- 1 ".... מחד גיסא, בניגוד למצב ששרר בהשראת הדין
 2 האנגלי עד לחקיקת חוק התרופות, נראה שכיום אין בית
 3 המשפט מוסמך עוד לפסול תניית פיצויים מוסכמים, אף
 4 אם היא נחזית בעיניו כקובעת "קנס". סמכותו מצומצמת
 5 יותר; לפי סעיף 15(א) סיפא בכוחו רק להפחית את
 6 הפיצויים המוסכמים עד כדי הסכום שניתן יהיה
 7 להצדיקו, ולו בדוחק, במונחים של פיצוי על נזק צפוי"
 8 (ההדגשה במקור, ד.פ.) (גבריאלה שלו ויהודה אדר, דיני
 9 חוזים – התרופות, לקראת קודיפיקציה של המשפט
 10 האזרחי, דין הוצאה לאור עמ' 493).
- 11
- 12 19. גם לגופו של עניין לא מצאתי כי במקרה זה התקיימו התנאים להשתק שיפוטי.
 13 ראשית יאמר כי פיצויים מוסכמים נועדו בין היתר גם כדי להוות "אמצעי לתמריץ
 14 של המפר בכוח לקיים את חיוביו ולהימנע מהפרה, קרי : כאמצעי הרתעת
 15 ועונשי" (שם, עמ' 488). העובדה שהמשיב סבר שסעיף 4 נועד להטיל סנקציה, לא
 16 סותרת על כן את העובדה שמדובר אכן בפיצוי מוסכם, ומכאן שהמשיב אינו מעלה
 17 טענות משפטיות (או עובדתיות) סותרות.
- 18
- 19 20. אוסיף גם ואציין כי אחד התנאים לקיומו של השתק שיפוטי הוא שטענה זו
 20 הועלתה בהליך קודם ונתקבלה. "כלומר, תנאי הוא שבעל הדין שכלפיו נטען
 21 ההשתק השיפוטי זכה בהליך הראשון על סמך טענה שאת היפוכה הוא טוען בהליך
 22 השני" (רע"א 4224/04 בית ששון בע"מ ואח' נ' שיכון עובדים והשקעות בע"מ
 23 ואח', נט(6), 625, 634). בעניינו המשיב אמנם זכה בהליך בהוצאה לפועל אך השאלה
 24 אם סעיף 4 היה בגדר סנקציה לא עמדה להכרעה כלל, וספק אם טענתו של המשיב
 25 כי מדובר בסנקציה השפיעה בכלל על תוצאות ההליך.
- 26
- 27 21. מכאן שטענות המועצה בכל הנוגע לביטולו של סעיף 4 להסכם מכוח היותו סנקציה
 28 או מכוח השתק שיפוטי – נדחות.
- 29
 30
 31
 32
 33
 34

בית משפט השלום בירושלים

ה"פ 10-08-4130 מועצה מקומית אבו גוש נ' הדר

- 1
- 2 **הפחתת הפיצוי המוסכם :**
- 3 22. סעיף 15 סיפא לחוק התרופות קובע באלו תנאים רשאי בית המשפט להפחית
- 4 פיצויים מוסכמים :
- 5 "א) הסכימו הצדדים מראש על שיעור פיצויים (להלן - פיצויים מוסכמים), יהיו
- 6 הפיצויים כמוסכם, ללא הוכחת נזק; אולם רשאי בית המשפט להפחיתם אם מצא
- 7 שהפיצויים נקבעו ללא כל יחס סביר לנזק שניתן היה לראותו מראש בעת כריתת
- 8 החווה כתוצאה מסתברת של ההפרה" (ההדגשה לא במקור, ד.פ.).
- 9
- 10 החלכה היא כי המבחן לבחינת הנזק "שניתן היה לראותו מראש" הוא מבחן
- 11 אובייקטיבי על פי הציפיות של הצדדים במועד כריתת ההסכם, ובשים לב לאופי
- 12 ההפרה בפועל (ע"א 126/84 יצחקי נ. שור פ"ד ל"ח (3) 620, 627; ע"א 4630/04
- 13 קניונים נכסים ובנין בע"מ נ' בני יעקב נדל"ן בע"מ, פורסם ביום 3/12/06).
- 14
- 15 23. יודגש כי בית המשפט מוסמך במקרים חריגים בלבד להפחית את שיעור הפיצויי
- 16 המוסכם אך לא לבטלו, וההפחתה הינה עד לשיעור המירבי של העומד ביחס הסביר
- 17 לנזק הצפוי (ע"א 300/77 רוזנר נ. בניני ט.ל.מ. פד"י ל"ב (3) 682, 687).
- 18
- 19 24. בענייננו משמעותו של סעיף 4 הינה כי בשל איחור בן חודש וחצי בתשלום הראשון,
- 20 שעמד על 35,000 ₪ תשלם המועצה פיצויי בסך של למעלה מ-150,000 ₪. אין בידי
- 21 לקבל את הטענה כי זה היה גובה הנזק שהצדדים צפו בעת החתימה על הסכם
- 22 הפשרה כתוצאה מסתברת של הפרה זו. הנזק הצפוי כתוצאה מהפרה זו הינו פגיעה
- 23 בערך הכסף, הצורך בנקיטת הליכי הוצאה לפועל ועוגמת נפש, אך אין הוא מגיע
- 24 לסכום של 150,000 ₪. לא מצאתי כי מתקיים כל יחס סביר בין ההפרה לבין גובה
- 25 הפיצוי המוסכם, קל וחומר שעה שנכון להיום המשיב קיבל את כל הסכום המוסכם,
- 26 ואף קיבל חלק ניכר ממנו לפני מועדי התשלומים המוסכמים.
- 27
- 28 25. היות ומסקנתי היא שלא קיים יחס סביר בין גובה הפיצוי לנזק הצפוי בגין ההפרה
- 29 דן, הרי שעלי לפנות ולבחון באיזה שיעור יש להפחית את הפיצוי המוסכם (ראה :
- 30 ע"א 18/89 חשל חברה למסחר ונאמנות בע"מ נ' חיים פרידמן, פ"ד מו (5) 257).
- 31
- 32 26. לטעמי בענייננו פיצוי של 10% מהסכום המוסכם הינו פיצוי בגבול העליון של הסכום
- 33 הסביר לצפיית הנזק, ועל כן אני מפחיתה את הפיצויי לסך של 15,000 ₪.
- 34

בית משפט השלום בירושלים

ה"פ 10-08-10-4130 מועצה מקומית אבו גוש נ' הדר

- 1 27. כבקשת המועצה סכום זה ישולם מתוך הסכום שהופקד בלשכת ההוצאה לפועל,
- 2 והיתרה ככל שישנה, תוחזר לידה. בנסיבות העניין כל צד ישא בהוצאותיו.
- 3
- 4
- 5 ניתן היום, י"א ניסן תשע"ב, 03 אפריל 2012, בהעדר הצדדים.
- 6

ני. פינטו

- 7 דורית פיינשטיין, שופטת
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12